



การยกระดับศักดิ์กฎหมายเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการติดตามคนหาย การพิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนามของประเทศไทย Improvement of law hierarchy to support missing person finding operation and unclaimed and unidentified body identification process in Thailand

อมรเทพ พลศรี¹ ดวงกมล เผือกขาว² และ สันติ สิลัยรัตน์³

^{1,2}สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม

³คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

Amornthap Phonrasuek¹, Duangkamon Phuakkhaw², and Santi Silairatana³

^{1,2} Central Institute of Forensic Science

³ Faculty of Medicine Vajira Hospital, Navamindradhiraj University

Received September 15, 2022 | Revised December 19, 2022 | Accepted December 31, 2022

บทความวิชาการ (Academic Article)

บทคัดย่อ

สถานการณ์คนหายที่ผ่านมามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จึงจำเป็นที่จะต้องมีการในการดำเนินการและมีขั้นตอนที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานเพื่อติดตามหาคนหาย รวมถึงกระบวนการรับแจ้งเหตุคนหายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ต้องมีความตระหนักถึงผลกระทบที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคล โดยมูลเหตุแห่งการหายไปในแต่ละคดีนั้นมีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องเชิงพฤติกรรมของบุคคล รวมถึงอาการป่วยหรือความบกพร่องทางร่างกายที่อาจจะส่งผลต่อการหายตัวไปได้เช่นกัน หรือแม้แต่ในทางคดีก็สามารถที่จะอนุมานได้ว่าบุคคลที่ได้มีการแจ้งหายไปในนั้นอาจพบเป็นศพในภายหลังเนื่องจากมูลเหตุจากการถูกละเมิด การฆ่าตัวตาย หรือการหายตัวไปด้วยความสมัครใจโดยไม่ทราบสาเหตุ สิ่งเหล่านี้ในทางปฏิบัติได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสนับสนุนการปฏิบัติงานติดตามคนหายและการพิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนาม พ.ศ. 2564 ถือได้ว่าเป็นกฎหมายในระดับอนุบัญญัติซึ่งการยกระดับศักดิ์ทำให้หลักทางกฎหมายเกิดประโยชน์ต่อภาคประชาชนและเอื้อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกเกิดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งยังเป็นการสร้างโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและเกิดความน่าเชื่อถือในภาคประชาชนอีกด้วย

คำสำคัญ: ยกระดับศักดิ์กฎหมาย, การติดตามคนหาย, การพิสูจน์คนนิรนาม, ศพนิรนาม

Abstract

The increasing incidence of missing person in Thailand over the past few years indicates that improvement in measures and operating procedures of finding the missing is utterly needed. The personnel responsible for registering the missing report must be vigilant to not only the possibility of adverse events that might happen to the individual reported but also any unusual behavioral and psychosocial factors that could be the clue



to disappearance because in the case of crime the person reported to be missing may be later found dead from murder. According to the Regulations of the Office of the Prime Minister to provide support of missing person finding operation and identification of unclaimed and unidentified bodies, 2564. However the aforementioned regulations are considered as the subordinate legislation in the hierarchy of law which can never be contradicted to the law of higher hierarchy, i.e. an act, so some activities and processes that required mutual cooperation from other disciplines and organizations are inevitably delayed or even restricted by law which in turn resulting in unpunctual operation and disadvantages to the person or victim. Improvement of the missing person-related law hierarchy to ease up the operating process may bring about positive impact to overall justice, system integration efficiency, opportunities to reach the judicial process which in turns increases reliability and endorsement of the organization by the public.

Keywords: law hierarchy improvement, missing person finding operation, unclaimed person identification, unidentified body

บทนำ

เหตุการณ์คนหายที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในปัจจุบันถือได้ว่าเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ทุกคนควรตระหนักและให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องด้วยปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดคนหายนั้นมีหลายปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมทางสังคม วิถีการดำรงชีวิตต่าง ๆ ตลอดจนภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น โดยจะสังเกตได้ว่าปัญหาคนหายล้วนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมคนต่าง ๆ ในสังคมไทย ซึ่งข้อสันนิษฐานในการหายตัวไปในคดีมีหลากหลายสาเหตุไม่ว่าจะเป็นบุคคลหายอาจได้รับอันตราย ถูกล่อลวง ถูกลักพาตัว เกี่ยวกับทางการเมือง พลัดหลงทาง สัมผัสใจหายและหายไปไม่ทราบสาเหตุ ปัญหาคนหายจึงมีความเชื่อมโยงที่มีความสัมพันธ์กับคนนิรนามและคนหายอาจกลายเป็นศพนิรนามในภายหลังได้ โดยหลักขั้นตอนในการแจ้งคนหายในอดีตนั้นมีความยากลำบากสำหรับประชาชนที่จะต้องเดินทางไปแจ้งความ ณ สถานีตำรวจในท้องที่เกิดเหตุ อีกทั้งในเรื่องการที่เจ้าหน้าที่ให้สามารถแจ้งความหายได้ภายหลังจากที่หายไปแล้ว 24 ชั่วโมง ทำให้กระบวนการในการติดตามหาคนหายในอดีตเป็นไปด้วยความล่าช้าและส่งผลให้อาจทำให้เกิดความสูญเสียที่มีผลต่อชีวิตครอบครัว สะท้อนให้เห็นถึงการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่เป็นไปด้วยความยากลำบาก ขาดระบบขั้นตอนการดำเนินงานและกฎหมายที่มีหลักปฏิบัติที่ชัดเจนที่อาศัยเพียงแต่ดุลพินิจในการรับเรื่องของเจ้าหน้าที่เท่านั้น ตลอดจนการเตรียมพยานหลักฐานและข้อมูลต่าง ๆ สำหรับใช้ในการแจ้งหายในอดีตมีความยุ่งยากซับซ้อนและยากต่อการรวบรวมพยานหลักฐานในการนำไปใช้ในการติดตามคดี

ดังนั้นขั้นตอนและกระบวนการในการปฏิบัติงานในการติดตามหาคนหายจึงมีความยากในการสืบหาตัวบุคคลตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในการติดตามหาคนหายอาจต้องใช้งบประมาณสูง ทำให้การดำเนินการติดตามคนหายเป็นไปด้วยความยากลำบาก ถึงแม้ว่าที่ผ่านมาจะมีมาตรการเชิงรุกและเชิงรับไม่ว่าจะเป็นการออกมาตรการป้องกันหรือขั้นตอนวิธีการดำเนินการ ก็ยังไม่สามารถที่จะลดจำนวนสถิติคนหายที่ยังไม่สามารถพบตัวได้ นำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่จะต้องได้รับความร่วมมือกันจากทุกฝ่าย ปัญหาคนหายในปัจจุบัน จำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการและมีขั้นตอนที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานเพื่อติดตามหาคนหาย รวมถึงกระบวนการรับแจ้งเหตุคนหายของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีความตระหนักถึงผลกระทบที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคล โดยมูลเหตุแห่งการหายไปในแต่ละ

คดีนั้นมีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องเชิงพฤติกรรมของบุคคล รวมถึงอาการป่วยหรือความบกพร่องทางร่างกายที่อาจจะส่งผลต่อการหายตัวไปได้เช่นกัน หรือแม้แต่ในทางคดีก็สามารถที่จะอนุมานได้ว่าบุคคลที่ได้มีการแจ้งหายไปแล้วนั้น อาจพบเป็นศพในภายหลังเนื่องจากมูลเหตุจากการถูกละเมิด การฆ่าตัวตาย หรือการหายตัวไปด้วยความสมัครใจโดยไม่ทราบสาเหตุ สิ่งเหล่านี้ในทางปฏิบัติได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสนับสนุนการปฏิบัติงานติดตามคนหาย และการพิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนาม พ.ศ. 2564 ถือได้ว่าเป็นกฎหมายในระดับอนุบัญญัติที่จะขัดแย้งกับกฎหมายชั้นพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดไม่ได้ โดยข้อกำหนดและกฎเกณฑ์ที่ปรากฏมุ่งเน้นในด้านการสนับสนุนในการติดตามคนหาย การพิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนาม ซึ่งจะต้องมีการพิจารณาว่าในทางปฏิบัติแล้วกฎหมายที่มีอยู่สามารถนำไปใช้บังคับได้หรือไม่ และสามารถช่วยให้งานบรรลุผลสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติอย่างไร ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนหากมีการร่างกฎหมายขึ้นเพื่อให้เกิดอำนาจบังคับใช้ในทางปฏิบัติจะส่งผลดีมากกว่าน้อยเพียงใด จึงควรมีการพิจารณาในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องผลกระทบที่มีผลต่อทางปฏิบัติงาน สังคม ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การนำไปใช้ในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เสมอภาค เท่าเทียมและทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยบทความนี้จะแสดงให้เห็นถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านคนหาย คนนิรนาม และศพนิรนาม ในต่างประเทศ และกฎหมายไทยที่มีรูปแบบขั้นตอน วิธีการในการดำเนินการ และการวิเคราะห์ถึงความจำเป็นในการยกระดับศักดิ์กฎหมายด้านคนหาย คนนิรนาม และศพนิรนามที่มีความสอดคล้องกับบริบทของหลักการปฏิบัติงานในประเทศไทยให้มีความพร้อมในการรับมือกับวิกฤติการณ์คนหาย คนนิรนามและศพนิรนามในประเทศไทยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (CIR., 2022)

กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการติดตามคนหาย คนนิรนามและศพนิรนาม

ในบริบทของกฎหมายในประเทศไทยที่ได้มีการนำมาใช้เพื่อดำเนินการด้านการติดตามคนหาย คนนิรนามและศพนิรนามในปัจจุบันได้มี ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสนับสนุนการปฏิบัติงานติดตามคนหาย และการพิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนาม พ.ศ. 2564 ซึ่งหากเปรียบเทียบกับสมัยก่อนที่ยังไม่มีการนำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ มาบังคับใช้ ก็จะต้องดำเนินการตามระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีเรื่องคนหายพลัดหลงและประมวลวิธีพิจารณาความอาญาประกอบ โดยวิธีดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวกับคนหายพลัดหลงตามระเบียบการตำรวจ ลักษณะ 14 ข้อ 405 ได้กำหนดถึงขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อมีผู้มาแจ้งความเกี่ยวกับคนหายพลัดหลง โดยให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการรับแจ้งและลงรายงาน หรือบันทึกข้อความไว้เป็นหลักฐาน แล้วให้มีการกรอกรายละเอียดคำหิรูปพรรณสัณฐานของคนหายทันทีตามแบบที่กำหนดไว้ (วท.12/1-ต.326) และให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการซักถามรายละเอียด ข้อมูลที่เป็นสาเหตุการหายของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นวันที่หาย เวลา สถานที่ พฤติกรรมต่าง ๆ คำบอกกล่าว หรือแม้กระทั่งบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับคนหาย เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการดำเนินการติดตามหาคนหายต่อไป ในส่วนนี้หากพิจารณาถึงระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีคนหายพลัดหลงฯ จะเห็นได้ว่า ไม่มีข้อกำหนดใดที่บัญญัติให้ต้องแจ้งความคนหายเมื่อครบกำหนด 24 ชั่วโมง กล่าวคือ ในปัจจุบันสามารถที่จะแจ้งความคนหายได้ทันที เพราะการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องคนหายนั้นถือเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเนื่องจากเราไม่อาจทราบได้ว่าจะเกิดอันตรายต่อคนหายหรือไม่ หากเป็นกรณีเด็กหายอาจนำไปสู่การถูกลักพาตัวเพื่อการค้ามนุษย์ หรือ กรณีคนป่วยคนชราพลัดหลงถือเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องดำเนินการติดตามค้นหาเนื่องจากบุคคลเหล่านี้ไม่สามารถที่จะช่วยเหลือตัวเองได้ จึงต้องมีการดำเนินการเพื่อประสานกับหน่วยงาน



ที่เกี่ยวข้องทำการประชาสัมพันธ์เพื่อนำตัวบุคคลเหล่านี้กลับคืนสู่ญาติพี่น้องที่เกี่ยวข้องเป็นการช่วยลดภาระทางสังคมในทางอ้อม เช่น ปัญหาคนเร่ร่อน ปัญหาคนขอทาน ปัญหาผู้ป่วยเรื้อรังวิกลจริต ฯลฯ โดยปัญหาเหล่านี้นำไปสู่ปัญหาคมนิรนามที่เกิดขึ้น รวมไปถึงหากคนนิรนามเหล่านี้ เสียชีวิตก็จะกลายเป็นศพนิรนามที่ไร้ญาติมารับไปประกอบพิธีกรรม และเนื่องจากเป็นศพนิรนามที่ไม่ทราบชื่อ นามสกุล ไม่ทราบแหล่งที่อยู่ จึงถือเป็นกรณีในทางคดีที่ไม่อาจทำลายศพได้และจะต้องมีการนำสืบต่อไปว่าศพนั้นเป็นใคร สาเหตุการตายเกิดจากอะไร และมีการนำศพไปฝังไว้เพื่อทำการเก็บรักษาสภาพศพเพื่อใช้ในการยืนยันตัวบุคคลต่อไปในอนาคต หากมีญาติหรือผู้เกี่ยวข้องติดตามหาคนหาย หรือสงสัยว่าบุคคลดังกล่าวเสียชีวิตไปแล้วหรือไม่ ก็สามารถนำมาตรวจสอบสารพันธุกรรมเพื่อหาความสัมพันธ์ทางสายโลหิตได้ ดังนั้นในการเก็บข้อมูลของคนนิรนามและศพนิรนามเพื่อการติดตามหาในภายหลังจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและควรมีมาตรการหรือทิศทางเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการติดตามหาคนหายในอนาคต (Code of Police Regulations, 2001)

จากสภาพปัญหาที่พบในการปฏิบัติงานด้านการติดตามคนหาย คนนิรนามและศพนิรนามในประเทศไทย พบว่า ยังขาดศูนย์กลางข้อมูลคนหายและศพนิรนาม เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการ รวมถึงข้อมูลต่าง ๆ จากหลากหลายหน่วยงานยังไม่เป็นชุดข้อมูลเดียวกันและยังกระจายกระจายไม่เป็นระบบฐานข้อมูลเดียวกัน ทำให้ประชาชนเกิดความยากลำบากในการเข้ามาติดต่อเพื่อแจ้งข้อมูลคนหาย กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการติดตามซึ่งนำไปสู่ปัญหาคคนหายที่เพิ่มมากขึ้น และบางครั้งปัญหาทางครอบครัว ปัญหาภาระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการติดตามหาบุคคลนั้นจะต้องใช้ทุนทรัพย์จำนวนมากทำให้ญาติผู้ติดตามหาคนหายไม่มีทุนทรัพย์มากพอเพื่อใช้ในการดำเนินการตามหาส่งผลให้เกิดเป็นปัญหาระยะยาวขึ้นในสังคมและจำเป็นที่จะต้องมีมาตรการออกมาเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับประชาชนในการติดตามหาญาติผู้สูญหายต่อไป โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสนับสนุนการปฏิบัติงานติดตามคนหาย และการพิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนาม พ.ศ. 2564 ถือได้ว่าเป็นระเบียบกฎหมายที่สนับสนุนการทำงานให้กับหน่วยงานภาครัฐที่เปิดช่องให้ประชาชนสามารถดำเนินการแจ้งบุคคลหายผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ ตามระเบียบสำนักนายกฯ ดังกล่าวมีสาระสำคัญอยู่ที่ข้อ 14 ถึง ข้อ 21 ซึ่งได้มีการกำหนดถึงการให้หน่วยงานของรัฐได้รับแจ้งว่ามีคนหาย พบคนนิรนามหรือพบศพนิรนาม ให้มีการแจ้งประสานข้อมูลพร้อมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ ให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบทราบ เพื่อดำเนินการจัดส่งข้อมูลนั้นไปยังสถานีตำรวจใกล้เคียงสำหรับดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ทันที จะเห็นได้ว่าระเบียบข้อกำหนดนั้นเป็นข้อกำหนดเชิงสนับสนุนการปฏิบัติงานซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือกันในทุก ๆ ฝ่ายของภาครัฐและภาคประชาสังคม เพื่อเอื้อประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนผู้มาติดต่อแจ้งบุคคลสูญหาย โดยหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมก็ต้องได้รับข้อมูลเพื่อใช้ในการประสานงานในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสนับสนุนการปฏิบัติงานติดตามคนหาย และการพิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนาม พ.ศ. 2564 ยังเป็นข้อกฎหมายที่ยังไม่เป็นสภาพบังคับให้หน่วยงานแต่ละหน่วยงานมีอำนาจหรือหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติตาม กล่าวคือ หากระเบียบดังกล่าวเป็นเพียงข้อกำหนดขึ้นมาเพื่อสนับสนุน และหน่วยงานอื่นมองว่าไม่ใช่ภารกิจหลักของหน่วยงานของตนเองก็ย่อมทำให้การดำเนินการในการทำงานเป็นไปด้วยความล่าช้าเช่นเดิมอย่างในอดีตที่ผ่านมา การยกระดับศักดิ์กฎหมายจึงเป็นแนวความคิดที่จะให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมอย่างเป็นรูปธรรม เกิดภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานที่จะต้องดำเนินการเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับ

ประชาชนเป็นสำคัญ ไม่เป็นการมองว่างานที่ทำเป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่จะต้องดำเนินการเพียงหน่วยงานเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ในเรื่องการติดตามคนหาย การพิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนาม เป็นภารกิจที่จะต้องอาศัยความร่วมมือในทุกภาคส่วนเพราะในทางปฏิบัติจำเป็นที่จะต้องใช้องค์ความรู้ และข้อมูลจากหลาย ๆ หน่วยงานมาประกอบกัน รวมถึงการข่าวจากภาคประชาสังคม การประชาสัมพันธ์ การลงพื้นที่เพื่อให้ได้เบาะแสและข้อมูลของผู้ที่จะตามหา การตามหาคนหายเป็นภารกิจหน้าที่ที่จะต้องใช้ทุนทรัพย์และทรัพยากรค่อนข้างสูงเพราะผู้ปฏิบัติงานไม่อาจทราบได้เลยว่า ผู้หายจะคงยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ หากกรณีพบศพต้องสงสัยก็ต้องใช้ระยะเวลาสำหรับการตรวจพิสูจน์ หรือแม้กระทั่งการพบบุคคลนิรนาม พลัดถิ่นก็จำเป็นต้องหาเบาะแสเพื่อให้ทราบข้อมูลชื่อ ภูมิลำเนาของคนนิรนามในการติดตามหาญาติที่เกี่ยวข้องต่อไป ในบริบทของกฎหมายไทยในปัจจุบันการนำ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสนับสนุนการปฏิบัติงานติดตามคนหาย และการพิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนาม พ.ศ. 2564 จึงต้องมีการยกระดับศักดิ์กฎหมายให้สูงขึ้นที่มีผลสภาพบังคับใช้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง รวมถึงการศึกษาผลกระทบทางกฎหมายที่จะนำไปใช้ในทางปฏิบัติต่อไปในอนาคต

กฎหมายต่างประเทศด้านคนหาย คนนิรนามและศพนิรนาม

การดำเนินการด้านคนหาย คนนิรนามและศพนิรนามของประเทศไทยได้มีการดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสนับสนุนการปฏิบัติงานติดตามคนหาย และการพิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนาม พ.ศ. 2564 ซึ่งได้มีการเทียบเคียงกับกฎหมายในต่างประเทศพบว่า มีข้อกฎหมายต่างประเทศที่มีการดำเนินการในลักษณะที่สอดคล้องกัน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการรับแจ้ง จัดเก็บ รวบรวม และประสานข้อมูลเกี่ยวกับคนหาย คนนิรนาม และศพนิรนามจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และประชาชน การช่วยเหลือ สนับสนุน และประสานงานการติดตามคนหาย การพิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนามแก่หน่วยงานของรัฐ รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลเพื่อเป็นช่องทางในการช่วยเหลือและสนับสนุน อาทิเช่น พระราชบัญญัติบุคคลสูญหายและศพไม่ทราบชื่อ พ.ศ. 2562 (Missing Persons and Unidentified Remains Act of 2019 in U.S.A.) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นกฎหมายมหาชน มาตรา 116 ถึง มาตรา 277 ได้มีการตราพระราชบัญญัติขึ้นโดยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรของสหรัฐอเมริกาในสภาองเกรส โดยมีที่มาจากการเกิดผลกระทบจากการที่มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมากจากเหตุการณ์ผู้อพยพที่พยายามลักลอบหนีข้ามพรมแดนระหว่างท่าเรือสำคัญต่าง ๆ ในประเทศสหรัฐฯ และเม็กซิโก (Government Publishing Office. 2019) โดยได้มีการบัญญัติจัดสรรให้มีการใช้เงินทุนเพื่อการดำเนินการด้านระบบสำหรับติดตามบุคคลสูญหายและศพนิรนามของสหรัฐอเมริกา (NamUs : the National Missing and Unidentified Persons System) โดยในระบบจะประกอบด้วย รายละเอียดภาพของคนหายและศพนิรนาม ซึ่งบุคคลทั่วไปสามารถเข้ามาสืบค้นในการติดตามหาคนหายที่สงสัยว่าอาจกลายเป็นศพในภายหลังหรือแม้กระทั่งกฎหมายประเทศอิตาลี ก็ได้มีขั้นตอนวิธีการในการบริหารจัดการด้านศพนิรนาม (THE MANAGEMENT OF UNIDENTIFIED BODIES OR HUMAN REMAINS UNDER ITALIAN LAW) ซึ่งเป็นการบริหารจัดการศพนิรนามหรือซากศพที่ไม่ได้ระบุตัวตนศพไม่ทราบชื่อ โดยภายใต้กฎหมายอิตาลีได้กำหนดไว้ว่าเมื่อพบศพหรือซากศพที่ไม่ปรากฏชื่อต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานตุลาการ ตำรวจหรือสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ทันที เพื่อที่จะนำศพไปเปิดเผยในการค้นหาบุคคลในที่สาธารณะ เรียกว่า deposito di riconoscimento ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนใน

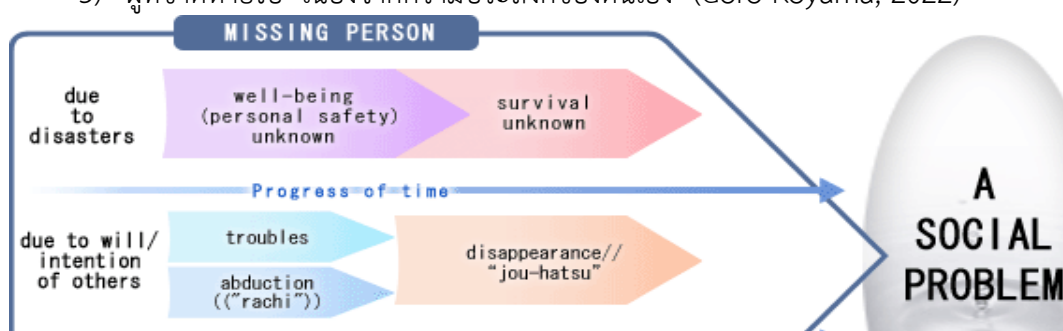
การระบุตัวบุคคลและในระบบนี้ยังสามารถประยุกต์ใช้ในการติดตามหาคนหายที่กลายเป็นศพได้อีกด้วย (Regulation on the Mortuary Police, 1990)

นอกจากนี้ในประเทศญี่ปุ่นการติดตามหาคนหายสามารถทำได้ยากเนื่องจากประเทศญี่ปุ่นเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีสิทธิ์ไปตามหาตัวคนที่สมัครใจหายหรือหนีออกจากบ้าน ซึ่งกรณีดังกล่าวถือเป็นเรื่องของสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล การติดตามหาบุคคลจึงเป็นเรื่องยากเพราะมีกฎหมายป้องกันการส่งต่อข้อมูลส่วนตัวและรูปภาพ (Personal Data Protection Act) ทำให้เวลาที่มีการแจ้งคนหายเพื่อค้นหาข้อมูลจึงทำได้ยากสำหรับบุคคลทั่วไปที่จะติดตามหา โดยที่ประเทศญี่ปุ่นจะมีหน่วยงานให้การสนับสนุนในการติดตามหาคนหาย (Missing Person Search and Regional Safety Support Association of Japan) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ให้การสนับสนุนในการติดตามหาคนหายที่เกิดจากสมาชิกในครอบครัวหายตัวไปด้วยสมัครใจหรือหายไปโดยไม่ทราบสาเหตุ ข้อสังเกตที่พบเห็นโดยทั่วไป คือ กฎหมายสำหรับการติดตามหาคนหายในญี่ปุ่นจะต้องมีรายงานไปยังศาลที่มีเขตอำนาจจากเจ้าหน้าที่ของภูมิลำเนาที่อยู่ของบุคคลที่สูญหายนั้น ตัวอย่างเช่น หากคุณอาศัยอยู่ในนางาซากิและลูกชายของคุณหายตัวไปในโตเกียว คุณจะต้องดำเนินการในเขตอำนาจศาลในพื้นที่นั้นๆ นอกจากนี้ในการติดตามหาคนหายในญี่ปุ่นยังมีระบบเอกสารพลเมือง 2 ระบบ คือ Juminhyo residence records และ Koseki family registry records โดยระบบ Juminhyo residence records นั้นหากมีการย้ายออกจากพื้นที่ภูมิลำเนา ศาลากลางท้องถิ่นก็จะทำการลบข้อมูลจากภูมิลำเนาเดิมหลังจากย้ายออกเป็นเวลา 5 ปี ซึ่งแตกต่างจากระบบ Koseki family registry records ที่เป็นระบบเอกสารที่ครอบคลุมบันทึกการเปลี่ยนแปลงข้อมูลบุคคลที่สำคัญต่าง ๆ ของคนญี่ปุ่นมีรายละเอียดการเกิด การรับเลี้ยงบุตรบุญธรรม การแต่งงาน การหย่าร้าง และการตาย ฯลฯ อย่างไรก็ตามบุคคลทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงระบบบันทึกของโคเซกิได้ หากไม่ดำเนินการหาข้อมูลจาก Honseki เสียก่อน ซึ่งข้อมูลของ Honseki หมายถึง ภูมิลำเนาตามกฎหมายที่จะนำไปสู่รายละเอียดต่าง ๆ ของบุคคลที่กำลังตามหา รวมถึงแผนภูมิลำดับวงศ์ตระกูล ประวัติที่อยู่ สถานะการดำรงชีวิต และอื่น ๆ เป็นต้น ทั้งนี้ในการค้นหาคนหายในญี่ปุ่นได้มีการแบ่งประเภทความยาก-ง่าย ในการติดตามหาคนหาย ไว้ดังนี้

1. เป้าหมายที่ high-profile - เป้าหมายที่ low-profile
2. มีเหตุผลทางกฎหมาย - ไม่มีเหตุผลทางกฎหมาย
3. เจื่อนง่ายน้อย - เจื่อนง่ายมากมาย
4. กรณีระหว่างประเทศ - กรณีในประเทศ
5. คนหายหรือคนหนี - คนธรรมดา

จากกรณีข้างต้นจะเห็นได้ว่าการค้นหาคนหายของประเทศญี่ปุ่นนั้นมียอดประกอบหลากหลายปัจจัยในการติดตามหาคนหายซึ่งจะต้องมีการพิจารณาถึงลำดับความยากง่าย เป็นกรณีที่มีความเกี่ยวข้องกับคดีด้วยหรือไม่ หรือการหายตัวไปจะต้องมีการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อทำการประสานติดตามหาตัวคนหายให้พบ โดยสาเหตุการหายไปต่างๆ ก็อาจนำไปสู่การที่คนหายพบเป็นศพนิรนามในภายหลังก็ได้ จึงได้มีการแยกประเภทถึงลักษณะของมูลเหตุการหายไปเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

- 1) ผู้ที่หายไป "เนื่องจากภัยพิบัติ"
- 2) ผู้ที่หายไป "เนื่องจากความประสงค์ของคนอื่น"
- 3) ผู้ที่ขาดหายไป "เนื่องจากความประสงค์ของตนเอง" (Goro Koyama, 2022)



ภาพที่ 1 การจำแนกมูลเหตุการหาย

ในการตามหาคนหายมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับปัญหาทางสังคมในวงกว้าง ไม่ว่าจะเป็นการหายไปที่เกิดจากภัยพิบัติก็มีความสัมพันธ์กับเรื่องความปลอดภัยส่วนบุคคล และการไม่สามารถเอาตัวรอดจากเหตุการณ์ภัยพิบัติได้ ก็นำไปสู่การหายตัวไปจากภัยพิบัติ หรือแม้แต่การหายไปที่เกิดจากบุคคลอื่นก็มีความสัมพันธ์ที่อาจเกิดจากบุคคลที่สาม ไม่ว่าจะเป็นการถูกลักพาตัว การถูกนำไปใช้แรงงานค้ามนุษย์ รวมถึงการหายตัวไปโดยสมัครใจ เช่น การหนีออกจากบ้าน การหนีตามคนรู้จักหรือคนแปลกหน้า หรือการหลบหนีลี้ภัย นำไปสู่การหายสาบสูญ เป็นต้น

บทวิเคราะห์

กฎหมายไทยและต่างประเทศในด้านการติดตามคนหาย พิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนามนั้น หากพิจารณาจากสภาพปัญหาและประเด็นของการหายไปในแต่ละกรณีนั้นจะเห็นได้ว่า คนหายที่ได้หายไปจากภูมิลำเนาเดิมนั้นอาจกลายเป็นคนนิรนามหรือพบเป็นศพนิรนามในภายหลังได้ ซึ่งกระบวนการในการติดตามหาคนหายในบริบทกฎหมายไทยนั้นในปัจจุบันสามารถที่จะดำเนินการแจ้งความคนหายกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ได้โดยไม่ต้องรอให้ครบ 24 ชั่วโมงก่อน ซึ่งผู้แจ้งบุคคลหายก็จะต้องมีการดำเนินการเตรียมข้อมูลของคนหายเบื้องต้นไม่ว่าจะเป็นข้อมูลด้านรูปพรรณสัณฐาน ลักษณะรูปร่างหน้าตา ภาพถ่ายที่เป็นปัจจุบัน เสื้อผ้าที่คนหายสวมใส่ครั้งสุดท้าย ตลอดจนพฤติกรรมของคนหายก่อนหายตัวไปสำหรับนำไปใช้เป็นเบาะแส เช่น มีการส่งข้อความ หรือพบจดหมายหรือไม่ สุขภาพของคนหายมีอาการที่ผิดปกติหรือเจ็บป่วยที่เกี่ยวข้องกับโรคทางสมองหรือไม่อย่างไร ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นประโยชน์ต่อพฤติการณ์ในการสืบหาเบาะแสของคนหายได้ในเบื้องต้น แต่ทั้งนี้ในการบริหารจัดการด้านการติดตามคนหายในประเทศไทยยังขาดกฎหมายที่มีผลสภาพบังคับให้หน่วยงานให้มีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อเอื้อต่อความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินการด้านการติดตามคนหายให้มีประสิทธิภาพ ตอบโจทย์ของการทำงานเชิงบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคประชาสังคมได้ ซึ่งข้อกฎหมายการติดตามหาคนหายในปัจจุบันของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศแล้วจะเห็นได้ว่าในต่างประเทศปัญหาคคนหายก็ถือเป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องเร่งดำเนินการแก้ไขให้ตรงจุดและมีข้อสังเกตว่าระบบในการบริหารจัดการแต่ละประเทศนั้นล้วนเป็นปัญหาอุปสรรคในการทำงาน เพราะการเข้าถึงข้อมูลบุคคลที่ยากและล่าช้า ก็อาจส่งผลกระทบต่อบุคคลผู้สูญหายได้ หากแม้แต่การจะตราหรือร่างพระราชบัญญัติขึ้น ก็อาจเป็นช่องทางที่ส่งผลกระทบต่อเรื่องสิทธิมนุษยชนในการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นต้องนำประเด็นการยกระดับศักดิ์กฎหมายนี้ขึ้นมาเป็นประเด็นสำคัญในการหารือเพื่อหาแนวทางแก้ไขหาทางออกเกี่ยวกับการออกกฎหมายเพื่อเอื้อต่อการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีรูปแบบและเป็นรูปธรรมที่ไม่ขัดกับหลักกฎหมายอื่นรวมถึงหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนด้วย

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสนับสนุนการปฏิบัติงานติดตามคนหายและการพิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนาม พ.ศ. 2564 หากพิจารณาในข้อกฎหมายที่กำหนดไว้จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติจะมุ่งเน้นในเรื่องการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาระบบการติดตามคนหาย พิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนาม ซึ่งปัจจุบันประกอบไปด้วย 3 อนุกรรมการในการขับเคลื่อนภารกิจ ดังนี้



1) คณะอนุกรรมการจัดทำนโยบาย แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการด้านคนหาย คนนิรนามและศพนิรนาม

2) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนและจัดทำมาตรฐานการตรวจพิสูจน์ พัฒนาฐานข้อมูลและระบบติดตามคนหาย คนนิรนามและศพนิรนาม

3) คณะอนุกรรมการบูรณาการภารกิจการติดตามคนหาย พิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนาม

โดยทั้ง 3 อนุกรรมการ นี้จะต้องทำหน้าที่เป็นอนุกรรมการเพื่อขับเคลื่อนภารกิจต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกและความยุติธรรมในการติดตามหาบุคคลสูญหาย พิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนามให้กับสังคม แต่เมื่อมาพิจารณาในข้อกำหนดกฎหมายแล้ว ตามข้อกำหนด ข้อ 13 – 21 ได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และให้สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ ค.พ.ศ. รวมถึงการให้ความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและวิธีปฏิบัติ เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับแจ้งว่ามีคนหาย หรือพบคนนิรนาม หรือศพนิรนาม ให้สำนักงานรับจัดเก็บข้อมูลที่ตรวจพิสูจน์ได้และแจ้งข้อมูลดังกล่าวต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทราบทันที เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ซึ่งจะเห็นได้ว่าอำนาจหน้าที่ดังกล่าวเป็นเพียงการสนับสนุนการปฏิบัติงานเท่านั้น ในส่วนนี้สามารถสะท้อนถึงผลกระทบต่อการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความล่าช้าในการประสานงาน การปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ การส่งต่อข้อมูลต่าง ๆ ล้วนต้องทำด้วยความระมัดระวัง และจะต้องใช้ระยะเวลาในการตรวจสอบข้อมูลค่อนข้างนาน ทำให้การติดตามคดีต่าง ๆ เกิดความล่าช้าและส่งผลให้ไม่สามารถช่วยเหลือผู้สูญหายได้ทันทั่วทั้งที่ รวมถึงขั้นตอนการส่งต่อข้อมูลต่าง ๆ ที่อยู่ในระเบียบสำนักงานกฤษฎีกา ในเชิงการสนับสนุนนั้น ในข้อ 21 – 22 ได้มีการกำหนดให้สำนักงานฯ แจ้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเกี่ยวกับคนหาย คนนิรนามและศพนิรนามแก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ทราบด้วย และให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับคนหายและศพนิรนาม ตลอดจนการพิสูจน์คนนิรนาม รวมถึงให้สำนักงานแจ้งข้อมูลให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคมและภาคเอกชนที่ดำเนินการด้านคนนิรนามทราบด้วย ซึ่งกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้ต้องอาศัยความร่วมมือกันทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการปฏิบัติงานร่วมกัน และการกำหนดแนวทางในการดำเนินการร่วมกัน

นอกจากนี้ในการปฏิบัติงานก็จำเป็นที่จะมีหลักเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งแนวทางดังกล่าวก็ได้มีการกำหนดไว้ในระเบียบสำนักงานกฤษฎีกา ข้อ 23 - 25 ที่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และแบบในการแจ้ง การจัดเก็บ การรวบรวม การประสานข้อมูล และการดำเนินการเกี่ยวกับคนหาย หรือคนนิรนามหรือศพนิรนาม โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ให้เป็นไปตามที่ ค.พ.ศ. ได้มีการประกาศกำหนด เช่น วิธีปฏิบัติกรณีคนหาย คนนิรนามและศพนิรนาม ซึ่งหลักเกณฑ์ต่าง ๆ นี้หากพิจารณาจากปัญหาคนหาย คนนิรนาม และศพนิรนามที่มีสถิติเพิ่มมากขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าหลักเกณฑ์ต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนา รวมถึงการนำหลักข้อกำหนดกฎหมายเหล่านี้ไปบังคับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้ถูกต้องตามหลักมาตรฐานสากล ก่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งหากการนำกฎหมายที่เป็นระเบียบสำนักงานกฤษฎีกา เพียงฉบับเดียวยังไม่เพียงพอต่อการที่จะขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง การแก้ปัญหาในเรื่องคนหาย คนนิรนามและศพนิรนามเหล่านี้ จึงจำเป็นต้องมีการยกระดับศักดิ์กฎหมายให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง มีการเชื่อมระบบข้อมูลระหว่างหน่วยงาน การประสานงานที่รวดเร็ว ซึ่งหากมองถึงผลประโยชน์ของประชาชนจะเป็นประโยชน์สูงสุดที่รัฐควรพึงกระทำเพื่อเอื้อความสะดวก

และอำนวยความสะดวก ปรึกษาคนหาย คนนิรนาม และศพนิรนาม ที่เกิดขึ้นจะเป็นเรื่องที่สามารถถูกนำมาบริหารจัดการได้ให้เป็นระบบช่วยให้กระบวนการทำงานของภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็ง และขับเคลื่อนภารกิจงานการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนหาย คนนิรนามและศพนิรนามในประเทศไทย ที่นำมาใช้สำหรับการปฏิบัติงานจริงได้ ควรจะต้องเอื้ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ปฏิบัติ และสอดคล้องกับภารกิจที่เป็น การดำเนินงานเพื่อความผาสุกของประชาชน แม้ในปัจจุบันการดำเนินการอาจจะต้องนำหลักปฏิบัติทางกฎหมายเข้ามาปรับใช้หลายบทบัญญัติ แต่สิ่งที่สำคัญและเป็นหัวใจในการปฏิบัติงานตามภารกิจคนหาย คนนิรนามและศพนิรนามคือความร่วมมือกันทุกภาคส่วน ในการติดตามหาเบาะแสข้อมูล และต้องใช้ องค์ความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นความรู้ด้านการสืบสวนสอบสวน การตรวจ สถานที่เกิดเหตุ การประสานงาน การข่าว การประชาสัมพันธ์ การเก็บข้อมูลเพื่อการสืบสวนสอบสวน และการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลสำหรับการสืบค้น หรือแม้กระทั่งความร่วมมือระหว่าง หน่วยงานกับภาคประชาสังคมล้วนเป็นตัวแปรสำคัญที่จะช่วยพัฒนางานและขับเคลื่อนงานให้เกิดผล สำเร็จได้ แต่ทั้งนี้ก็ยังพบข้อจำกัดทางกฎหมายที่ยังไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ทำให้งานเป็นไปด้วยความ ยากลำบาก จึงเป็นส่วนที่จะต้องมีการนำมาวิเคราะห์ถึงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงข้อกฎหมายให้มีความ ยืดหยุ่นต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม มีการปรับปรุงรูปแบบ การค้นหาให้มีความกระชับและง่ายต่อการบริหารจัดการข้อมูล เมื่อเทียบกับการบริหารจัดการข้อมูลของ ต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะในประเทศญี่ปุ่นหรือสหรัฐอเมริกา ได้มีการจำแนกประเภทบุคคลหาย เป็นกลุ่มใหญ่ ๆ เพื่อง่ายต่อการค้นหาข้อมูลและรวบรวมข้อมูลให้อยู่ในชุดข้อมูลเดียวกัน และหาก ประเทศไทยสามารถยกระดับศักดิ์กฎหมายให้มีการขับเคลื่อนในเรื่องการติดตามคนหาย คนนิรนามและ ศพนิรนามได้ ก็จะได้ชื่อว่าเป็นประเทศแรกในทวีปเอเชีย หรือในโลกที่ได้มุ่งเน้นความสำคัญกับปัญหา คนหายมีการออกและบัญญัติกฎหมายเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ทั้งยังสามารถเป็น ต้นแบบให้กับหน่วยงานภายนอกได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลในการปฏิบัติงานด้านคนหาย คนนิรนามและศพนิรนามให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ในอนาคต

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

อย่างไรก็ตามการปฏิบัติงานด้านการติดตามคนหาย คนนิรนามและศพนิรนาม ที่จะทำให้เกิดผล สัมฤทธิ์ต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพก็จำเป็นที่จะต้องมีการยกระดับศักดิ์กฎหมายที่ให้อำนาจแก่ เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ซึ่งในอนาคตหากมีการตราหรือร่างพระราชบัญญัติการปฏิบัติงานด้าน คนหาย คนนิรนามและศพนิรนาม ก็จะช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน โดยการยกระดับศักดิ์กฎหมาย นี้ควรมีรายละเอียดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ ดังนี้

- 1) มีบทบัญญัติเกี่ยวกับหมวดการปฏิบัติงานด้านคนหาย คนนิรนาม และศพนิรนาม
- 2) รับแจ้งคนหาย คนนิรนามและศพนิรนาม ที่ประกอบด้วย การรับแจ้งคนหาย การบันทึกข้อมูล ในระบบ CIR การรับแจ้งคนนิรนาม และการรับแจ้งศพนิรนาม
- 3) มีบทบัญญัติกฎหมายหมวดการตรวจพิสูจน์ การเก็บข้อมูลอัตลักษณ์บุคคล วิธีการตรวจพิสูจน์ และการรายงานผลการตรวจพิสูจน์



- 4) มีบทบัญญัติด้านการเผยแพร่ข้อมูลคนหาย คนนิรนามและศพนิรนามให้สามารถเปิดเผยข้อมูลได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด รวมถึงมีช่องทางการเผยแพร่ภาพคนหาย คนนิรนามและศพนิรนามได้
- 5) มีบทบัญญัติด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคมและการจัดตั้งกองทุนในการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการติดตามคนหาย พิสูจน์คนนิรนามและศพนิรนาม
- 6) ควรมีการขับเคลื่อนและผลักดันให้มีการยกย่องพระราชบัญญัติเกี่ยวกับคนหาย คนนิรนามและศพนิรนาม

เอกสารอ้างอิง

- Charles, H. (2014). National institute of justice national missing and unidentified persons system (NamUs) policy manual. Version 1.0. USA.
- CIR. (2022). Statistic of Missing person, Anonymous, Unidentified body.
<https://www.thaimissing.go.th/>
- Code of Police Regulations. (2001). Actions on missing persons.
<http://library.nhrc.or.th/ulib/document/Cover/4001-5000/4601-4700/T04655.pdf>.
- Goro, K. (2022). How to Find Someone in Japan. Retrieved July 10, 2022, from
<https://www.japanpi.com/blog/missing-persons/how-to-find-someone-in-japan/>
- Government Publishing Office. (2019). Missing Persons and Unidentified Remains Act of 2019 in U.S.A./ U.S. (GPO) Publications.
- Regulation on the Mortuary Police. (1990). Regolamento di Polizia Mortuaria 18 Art. 12, D.P.R. 285/1990

ประวัติผู้เขียน

- | | |
|------------------------|--|
| คำนำหน้า ชื่อ-สกุล | ดร.อมรเทพ พลศึก* |
| ตำแหน่ง/สถานะ | นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ |
| ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด | สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม อาคารรัฐประศาสนภักดี
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ชั้น 8 และชั้น 9
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 |
| ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ | Fss.cifs@gmail.com |
| คำนำหน้า ชื่อ-สกุล | ดร.ดวงกมล เผือกขาว |
| ตำแหน่ง/สถานะ | นักนิติวิทยาศาสตร์ |
| ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด | สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม อาคารรัฐประศาสนภักดี
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา ชั้น 8 และชั้น 9
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 |
| ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ | duangkamon.phua@ku.th |
| คำนำหน้า ชื่อ-สกุล | นายแพทย์สันติ สิริรัตน |
| ตำแหน่ง/สถานะ | อาจารย์แพทย์ |



ปีที่ 8 ฉบับที่ 2: เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2565
Volume 8 Number 2: July - December 2022

ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
681 แขวงวชิรพยาบาล ดุสิต กรุงเทพฯ 10300
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ santi@nmu.ac.th

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author)